

Andre artikkel:

Mellomkirkelig råd og Midtøsten – en vurdering av metode for å analysere historie og aktuell politikk i styringsdokumentet for 2012-14.

1. Situasjonen for de kristne i Midtøsten

Hvordan har de kristne det i Midtøsten? Styringsdokumentet for Midtøsten 2012-14 (SDMØ) som Mellomkirkelig råd (MKR) har laget fokuserer bl.a. særlig på de kristnes situasjon i Midtøsten. Spørsmålet hvordan man best kan støtte de kristne i Midtøsten henger naturlig nok nøye sammen med hvilke behov de har og hvordan situasjonen deres faktisk er. Siden det er mange land i Midtøsten og forholdene dessuten varierer innad i landene er spørsmålet om de kristnes situasjon komplekst. Motstridende svar kan være sanne samtidig avhengig av hvilket område man refererer til.

SDMØ skriver i avsnitt 2.2. at de vil bidra til økt kunnskapsnivå om de kristnes situasjon og at MKR vil nyansere forestillingene om at kristne emigrerer på grunn av islam. MKR mener det er utsikten til bedre økonomi, utdanning og arbeid som er hovedgrunnen til emigrasjonen, mens det varierer fra land til land i hvor stor grad de politiske og religiøse forhold motiverer til emigrasjon. Jeg har ikke primært innvendinger til konklusjonen MKR trekker, for det kan vise seg å være en riktig konklusjon, men jeg har derimot to hovedinnvendinger imot metoden som brukes for å drøfte dette sakskomplekset: 1) den historiske bakgrunnen for forholdet mellom islam og de kristne kirkene i Midtøsten og 2) utvalget av informanter for å finne ut av de kristne sin situasjon.

SDMØ skriver ingenting om at antallet kristne har vært nedadgående i Midtøsten de seneste 1400 årene, og heller ingenting om hvordan dhimmi-statusen¹ har fungert og i noen grad fortsatt fungerer "uoffisielt" i de muslimske landene. Måten dhimmi-systemet har fungert og delvis fortsatt fungerer på har preget samfunnet dypt, både det muslimske flertallet og de kristne og jødiske mindretallene, på en slik måte at dhimmi-tankegangen har blitt en "normaltilstand". I samtaler om religionsfrihet mellom noen som er preget av moderne vestlig tankegang og noen som er preget av dhimmi-tankegang, vil derfor mange av de samme ordene om "religionsfrihet", "diskriminering" og "rettigheter", ikke bety det samme. Mulighetene for å snakke forbi hverandre er stor. Derfor er det ikke godt nok at SDMØ gir seg i kast med å prøve å nyansere noe som helst om de kristne minoritetene sin situasjon uten først å gjøre rede for at de har opparbeidet seg nok teori til å tolke både sine egne spørsmål og de svar de for eksempel fikk på delegasjonsreisen sin våren 2012.

Jeg vil gi et eksempel fra valgkampen i 2012 til han som senere ble president i Egypt, Muhammed Mursi.² Presidentkandidaten fikk spørsmålet om hvordan han ser på religiøs konvertering og han svarte først at det ifølge islam ikke er tvang i religionen, og han hevdet at enhver egypter er fri til å forandre på sin egen tro etter eget ønske. Men så i det samme

¹ Dhimmistatus refererer til en beskyttet annenrangs statsborgere, som bla må betale en ekstra beskyttelsesskatt og forøvrig må leve under en rekke begrensninger. De to viktigste gruppene som har levd, og lever, med dhimmistatus i muslimske land er jøder og kristne. Se for eksempel for mer informasjon om dhimmistatusen. Alle referanser til internett er <http://www.dhimmitude.org> hentet i des 2012.

<http://www.memri.org/report/en/0/0/0/0/0/6586.htm>²

intervjuet fortsatte Mursi med å presisere at denne friheten ikke gjelder offentlig. Jeg siterer *"Men for en som forkynner sitt frafall offentlig, og ber andre om å følge det, så er det en fare for samfunnet, i henhold til dets normer, tro, lover og grunnlov. Hvis noen handler på en korrump og gal måte i sitt eget hjem, så har ingen hverken religiøs eller lovlig rett til å banke på døra hans og spørre hva han driver på med. Men så fort hjemmet hans blir til en urenhetsens hule, som truer samfunnet, må loven og shari'a gripe inn. Dette om trosfrihet."* (egen oversettelse fra engelsk)

Dhimmi-tankegangen får konsekvenser for minst tre forhold, a) nemlig at når kristne i Midtøsten sier om seg selv at de har religionsfrihet (som noen hevder), eller at de ikke har religionsfrihet (som andre hevder), kan de begge ha rett avhengig av hvilken definisjon av "trosfrihet" de bruker, og b) vi må forvente at kristne (og andre minoriteter) er preget av å skjelle sterkt mellom hva de tenker helt privat og hva de kan si offentlig, siden de vet at enhver kritikk mot islam lett vil kunne brukes mot dem, under påskudd av at slike uttalelser er en trussel mot islam, lovene og samfunnet, og c) det er viktig å presisere om man med "kristen" mener en person som har fått religionen nærmest som en arv fordi vedkommende vokste opp i en kristen familie, eller om man med kristen mener en som "er døpt og tror på Jesus", og som dermed også inkluderer tidligere muslimer. Jeg registrerer at SDMØ overhodet ikke nevner den aller svakeste gruppa av jesustroende i Midtøsten, de med muslimsk bakgrunn (Moslem Background Believers, MBB), og mener det er en dypt problematisk "solidaritet med kristne" når man utelater de aller svakeste fra solidariteten sin.³

SDMØ forteller ikke hvordan de i tolkningen sin av de kristnes kår i Midtøsten har tatt høyde for disse konsekvensene av dhimmi-tankegangen. SDMØ er seg i og for seg bevisst problemstillingen at vestlig eksponering av vanskelige kår for kristne i Midtøsten kan forsterke problemene for kristne - noe som er helt som ventet for den som kjenner dhimmi-tankegangen - , men drøfter ikke hvordan man skal takle at dhimmi-systemet på denne måten har bygget opp en effektiv hindring nettopp for at diskrimineringsproblemene ikke skal adresseres, siden de som har det vanskelig alltid kan utsettes for enda litt større press hvis de eller vennene deres klager.⁴

Den andre hovedinnvendingen jeg har mot SDMØ sin metode for å finne ut av de kristnes kår i Midtøsten handler om utvalget av informanter. Spør man personer med noenlunde offentlige verv i de muslimske landene som har tenkt å bli værende der, om hva de mener om emigrasjon og andre sensitive ting, vil man sannsynligvis få litt andre svar og vektlegginger enn om man spør noen "i skjul" med garantert anonymitet, og kanskje enda tydeligere avvik om man spør noen som allerede har emigrert. Lager man en Gallup om neste stortingsvalg i lokalene der Venstre har landsmøte, kan man komme til at Venstre vil få egen majoritet på Stortinget etter valget.

Personlig har jeg nok informasjon fra andre typer kilder enn det MKR har som understreker det problematiske i å leve som kristen i muslimske land og som noen ganger også oppgir økonomisk vanskelige levekår for kristne som en konsekvens av diskriminering i

³ Andre kristne grupper MKR hadde tjent på å vise (mer) solidaritet med: de hebraisktalende katolikkene og de evangelikale araberne i Israel.

⁴ Legger man til at de fleste av landene (minus Israel, medregnet Det palestinske området) vi snakker om har en sterkt begrenset presse-, ytrings- og organisasjonsfrihet generelt, sier det seg selv at borgere flest er forsiktige med hva de sier når en delegasjonsreise fra Dnk kommer på besøk.

et muslimsk samfunn, til at jeg vet det må gjøres mye mer omfattende undersøkelsesarbeid før man, som SDMØ påstår å ville gjøre, kan bidra til å "nyansere forestillingene om at kristne forfølges og emigrerer på grunn av islam." (avsnitt 2.2.) Metoden gir ikke dekning for konklusjonen.

2. Solidaritet med kristne – støttende og/eller kritisk?

SDMØ sier i avsnitt 1.1. at solidaritet og støtte til de kristne i Midtøsten fra den globale kirke er viktig. Det er jeg enig i. Vi kan lære av hverandre. På den andre side sier SDMØ i 2.1. at MKR vil motvirke alle former for antisemittisme, både den som kommer til uttrykk i europeiske og i arabiske land. Det er jeg selvsagt også enig i. Men hvorfor har ikke SDMØ tematisert hva MKR vil gjøre når store grupper av de kristne i Midtøsten viser seg å ha sterke antisemittiske holdninger? Hvordan støtter man noen med holdninger man vil motarbeide? Kjenner ikke MKR til dette problemet, eller har de bare oversett det i SDMØ?

Noen eksempel: Den nå avdøde pave Shenohuda III fra den koptiske kirka, som var en rimelig sentral og respektert kirkeleder i Midtøsten, sa i et intervju 8. april 2007⁵ sa at det var feil av paven i Roma å si at jødene ikke drepte Jesus, siden NT sier at jødene er ansvarlige for Jesus sin død. Dessuten begrunner han forbudet for koptere til å reise til Jerusalem bla med at han ikke vil de skal utsettes for israelsk media.

Biskopen i den syrisk-ortodokse kirka av Antiokia, George Saliba, som også, ihvertfall til nokså nylig, var med i Exekutivkomiteen til MKR sin samarbeidspartner Middle East Council of Churches (MECC) sa på en forelesning på et islamsk institutt ifølge en rapport fra 24. april 2002:⁶ "...Slik som kjent er, jødene tenker at bare de er menneskelige. Bare de er sønner av Adam. Så langt det kommer an på dem, har alle [andre] status som dyr. Hedninger. Dette motsier Guds budskap i verden... Vet dere hva de gjorde med profeten Jesaja?... De tok ham og sagde ham med en tresag, fra hode til fot, mens han fortsatt levde. De kuttet ham i to..." (egen oversettelse fra engelsk)

I 2011 uttalte den same biskopen⁷ på TV om den "arabiske våren" at "[Sionismen] står bak alle disse bevegelsene, alle disse borgerkrigene, all denne vondskapen, og den bruker menneskene i vesten – det være seg i USA, i Europa eller deres etterfølgere. ... Enhver intelligent person som leser Sion vises protokoller vil se omfanget av dets innflytelse på politikken i vår region og i verden." (egen oversettelse fra engelsk)

Lignende og enda tydeligere antisemittiske utsagn fra kirkeledere i Midtøsten er ikke vanskelige å belegge. Antisemittismen blant de kristne i Midtøsten er omfattende. Det går ikke an å unnskyldte den med at de kristne må "innrette seg" etter det muslimske flertallet i landene de bor. Den kristne antisemittismen har egne røtter. Spesielt talende er at andre minoriteter som har blitt utsatt for diskriminering og forfølgelse av islamister i Midtøsten, som yazidiene, mandeene og bahaiene, aldri legger skylden på lidelsene sine på jødene eller på sionismen, slik de kristne gjør det, men heller plasserer ansvaret der det hører hjemme: muslimsk lov.⁸

<http://www.memritv.org/clip/en/1432.htm>⁵

http://www.memri.org/report/en/0/0/0/0/0/0/656.htm#_edn12⁶

http://www.memritv.org/clip_transcript/en/3047.htm⁷

<http://www.aymennjawad.org/10029/middle-eastern-christians-anti-semitism>⁸

3. Fredelig sameksistens i historisk perspektiv

SDMØ refererer i avsnitt 1.2. at MKR har en grunnleggende tro på at det er mulig for mennesker av ulik religion og kultur å leve fredelig sammen. MKR sier: "Dette har historien i Midtøsten lært oss".

For å kunne verifisere en slik påstand må man først definere noe nærmere hva man mener med "fredelig". Fravær av våpenbruk betyr ikke nødvendigvis fredelig sameksistens på noenlunde like betingelser.

Jeg har hørt mange vitnesbyrd om godt naboskap i Midtøsten mellom personer fra ulike folkegrupper og religioner. Likevel er jeg sterkt i tvil om dette er "hva historien har lært oss". Eksemplene på det motsatte er så mange. Massakren på jøder i Granada i 1066, jøder som måtte leve som slaver i Yemen, pogromer i Marokko i 1728, 1790, 1875, 1884, 1890, i Libya i 1785, 1860, 1897, i Persia 1839, 1867 osv.⁹

Jeg hørte en gang en israeler med bakgrunn fra Iran fortelle: På 1800-tallet da jødene i Iran bodde i gettoer, var det sameksistens og kontakt med muslimene, fordi jødene solgte alkohol til muslimene, men jøder fikk ikke ta på muslimer. Hvis det regnet kunne ikke jøder gå ute fordi om regnet først kom på en jøde og deretter falt på bakken ville bakken bli uren. Sameksistens? Ja, men "fredelig sameksistens"? Det var ikke krig heller. Det kommer an på hva MKR mener med "fredelig".

Det finnes mange eksempel på konflikter og diskriminering av minoriteter i Midtøsten og Nord-Afrika i pre-sionistisk tid.¹⁰ Jøder kunne være rike og få fine posisjoner i samfunnet under islam, men selv da var de underlegne. I boka "Travels among the Arab tribes inhabiting the countries east of Syria and Palestine"¹¹ forteller James Silk Buckingham om sitt møte med den rikeste jøden i Damaskus i 1816, som ga mat til hundrevis av fattige familier i eget hus hver dag. Denne jøden, Mallim Yusef, var embedsmann i det Ottomanske riket og styrte finansene i Damaskus. Klærne hans måtte ha spesielle farger, han måtte sitte på gulvet når han var med muslimer og måtte bøye kne for de menneskene som ikke ville klart jobben sin i statsstyret uten hans hjelp. Fredelig sameksistens? Det var ikke krig.

Hvor stor den fredelige sameksistensen var i og rundt Jerusalem på 1850-tallet kan også diskuteres. I perioden 1853-56, dvs på den tida tyrkerne¹² styrte i landet og Herzl sin sionisme enda ikke hadde sett dagens lys, refererer den britiske ambassadøren James Finn om forholdene: Jødene måtte betale årlige beløp for å få lov til å be ved Vestmuren, de måtte betale muslimske herskere for å unngå å få gravene sine opprevne, beskyttelsespenger for ikke å bli attackerte på veiene, ekstra skatt for at muslimer skulle inspisere jødisk slakt og dessuten måtte de betale sukker til muslimske høytider.¹³ En gjennomgang av kassabøkene til det jødiske samfunnet i Jerusalem for årene 1760-1796 gir samme bilde¹⁴: Jødene måtte bl.a. betale ekstra skatt og bestiktelser for å bygge synagoger

<http://www.aymennjawad.org/10118/islamic-anti-semitism>⁹

<http://jewishrefugees.blogspot.co.uk/2010/11/new-book-demolishes->¹⁰Fra Marokko og Algerie: maghreb-c.html?m=1

<http://elderofziyon.blogspot.co.il/2008/10/richest-jew-in-damascus-1816.htm>¹¹

¹² Under det ottomanske styret var forholdene for minoriteter, den jødiske inkludert, relativt sett på et høydepunkt.

<http://elderofziyon.blogspot.co.il/2008/04/jewish-relations-with-muslims-in.htm>¹³

<http://jcpa.org/article/the-jerusalem-jewish-community-ottoman-authorities-and-arab->¹⁴
[/population-in-the-second-half-of-the-eighteenth-century-a-chapter-of-local-history-2](http://population-in-the-second-half-of-the-eighteenth-century-a-chapter-of-local-history-2)

og for å få lov til å passere "muslimsk land" med gravfølgene sine på vei til gravplassen på Oljeberget.

Den britiske ambassadøren James Finn forteller fra midten av 1800-tallet om at kristne prester i Jerusalem anklaget jøder for å drive med kannibalisme. Kristne påstod at jøder måtte bruke kristent blod til sine usyrede brød. En jødisk eldre mann ble tatt i klærne og ristet mens kristne sa til ham: Å jøde, har du knivene klare for blodet vårt! Fanatiske kristne pilegrimer angrep en jødisk gutt som hadde krysset grensen for hva som var lov for jøder i Gravkirka. Riktignok var det i teorien ikke lov for muslimer heller å krysse denne grensa, men siden muslimene styrte i landet ble den regelen aldri fulgt opp overfor muslimer. Da den britiske ambassadøren prøvde å følge opp saken fikk han høre at både grekerne, latinerne og armenerne mente at kristne hadde straffefrihet hvis de skulle komme i fare for å drepe en jøde som gikk for langt inn i Gravkirka.¹⁵ En minoritet behandlet en annen og svakere minoritet ille. Fredelig sameksistens?

At så ortodokse prester og katolske prester, i messeskrud, brukte våpen mot hverandre inne i Gravkirka midt i påskefeiringa 1846¹⁶, taler for at den interne kristne rivaliteten må ha vært rimelig sterk også alle de dagene våpnene ikke ble brukt.

Hvor kommer så MKR sitt inntrykk om at fredelig sameksistens er hva historien fra Midtøsten har lært oss? Jeg vet at det er en del av det palestinske narrative at muslimer og jøder levde fredelig sammen i Midtøsten og særlig i Det Hellige Land, helt til sionistene kom. Punkt 2.3.2. i Kairosdokumentet ser ut til å reflektere et slikt syn.

Finnes det fredelig sameksistens i Midtøsten? Klart det finnes det. Eksempelet jeg best kjenner er fra mitt eget hverdagsliv i Haifa, Israel som inkluderer: bybildet, badestrande, felles jul- og chanukkafeiring, skole og barnehage til barna, nabolag og menighetsliv.

Jeg håper jeg med disse få eksemplene, av mange flere mulige, har klart å påvise at selv om fredelig sameksistens er mulig i Midtøsten, så vil noe slikt ikke innebære å vende tilbake til noe som en gang var, men heller å skape noe helt nytt.

4. Hva er okkupasjon?

I avsnitt 2.1. i SDMØ står det at "MKR vil understreke at Israel i dag okkuperer Vestbredden, inklusive Øst-Jerusalem, i strid med FN-vedtak og internasjonal rett." Dette er MKR sin tolkning av begrepet "okkupasjon" og MKR sine tolkninger av FN sine vedtak og av internasjonal rett. Veldig mange verden over er enige med MKR. Men likevel: En stor del av konflikten Israel har med naboene sine (og med store deler av verdenssamfunnet) bunner nettopp i hvordan disse dokumentene skal tolkes og forstås.

Jeg vil av hele mitt hjerte respektere at MKR har et syn og et standpunkt på disse forholdene, likesom jeg respekterer at palestinerne har det og at israelerne har det. Utfordringen jeg likevel mener MKR ikke tar tak i er at når man i konflikten faktisk er uenig om tolkning av lovtekster og historiske forhold, og til stadighet snakker forbi hverandre, så er man nødt til å gå inn i hva alle disse uttrykkene betyr, slik at man i det minste som første skritt er klar over hvordan man selv tolker begrepene og hvordan motparten tolker dem. I den grad MKR ser på seg selv som en type brobygger eller fredsagent er det enda viktigere å

<http://elderofziyon.blogspot.co.il/2008/04/jewish-relations-with-christians-in.html>¹⁵

¹⁶ Jerusalem, The Biography, S. S. Montefiore s.407. Denne boka gir forøvrig inntrykk av at Jerusalem sin historie aldri (de siste 3000 årene) har vært preget av fredelig sameksistens mellom mennesker med ulik religion og kultur, selv om det finnes kortere og mindre unntak.

godtgjøre i egne styringsdokumenter at man har lyttet til flere sider av saken. Først deretter er det aktuelt å argumentere for hvorfor akkurat den tolkningen man selv velger er å foretrekke. MKR refererer bare en tolkning uten å argumentere for den.

Ordet "okkupasjon" er krevende å håndtere fordi det har noen folkerettslige snevre definisjoner samtidig som det populært brukes i en langt videre forstand. Tolkning av historien rundt krigene i Midtøsten spiller også tungt inn på hvordan de folkerettslige definisjonene skal appliseres.¹⁷ Dessuten ser det ut til at folkeretten er i utvikling, uten at det er klart om en uratifisert utvikling opphever tidligere avtaler. For min egen regning vil jeg tilføye at de folkerettslige definisjonene av "okkupasjon" er utilstrekkelige, siden de konsentrerer seg om "okkuperte områder", mens innholdet i "okkuperte folk" ikke er tilstrekkelig klarlagt, og heller ikke forholdet begrepene imellom. Forhistorien til de omstridte landområdene og konflikten mellom folkegruppene er så komplisert at jeg ikke kan se at MKR kan opptre konstruktivt fredsbyggende uten å godtgjøre at de har ervervet seg kunnskap om de ulike tolkningene og anført argument for hvorfor MKR mener en viss tolkning bør legges til grunn for videre fredsarbeid.

Jussen og historien rundt alle disse spørsmålene er komplisert og det internasjonale samfunnet har opptrådt såpass inkonsekvent i løpet av tidens gang at man godt kan si at det internasjonale samfunnet snarere er en del av problemet enn en del av løsningen for konflikten i og rundt Israel. Balfour-erklæringen, som ble folkerettslig bindende ved San Remo-avtalen i 1920¹⁸ og videreført ved FN:s opprettelse i 1945 og fortsatt ikke er opphevet slår fast at jøder skal kunne bosette seg i hele det området som da var britisk mandatområde, under forutsetning av at den befolkningen som allerede bodde der ikke skulle miste rettighetene sine. FN-avstemningen i 1947 (delingsvedtaket) ble gjort i generalforsamlingen og er ikke folkerettslig bindende, i tillegg til at den ble avvist av den ene parten delingsvedtaket skulle gjelde for. Den illegale okkupasjonen (også i folkerettslig forstand) som Egypt og Jordan stod for i henholdsvis Gaza og Jordan mellom 1949-67 kompliserer jussen for dagens situasjon. Våpenhvilelinjen mellom Jordan og Israel fra 1949 slår eksplisitt fast at den er en våpenhvilelinje og at den ikke på noen som helst måte indikerer hvor en eventuell framtidig grense skal gå.¹⁹ Få internasjonale aktører hevder at områdene Israel vant under selvstendighetskrigen 1948-49 utover de områdene FN sitt delingsvedtak plasserte i den jødiske staten (Nasaret, Lod, Ramle, Beer Sjeva osv) er okkuperte og dermed krevd fratrudd. Heller ikke MKR krever det i SDMØ, selv om de er vunnet i krig. Men områdene Israel vant i krigen 1967 (Gaza, Jenin, Hebron, Øst-Jerusalem) blir derimot av mange krevd fratrudd i sin helhet, bla av MKR.²⁰ Hvorfor det ene området vunnet i krig, men ikke det andre? Vanligvis pleier man å skjelne på landområder tatt i forsvarskrig (som man får beholde) og angrepskrig (som man ikke får beholde). Noen hevder

¹⁷ Eksempel på et israelsk syn på "okkupasjon" og tolkning av FN-resolusjon 242 som MKR gjerne kan , <http://jcpa.org/wp-content/uploads/2011/11/Occupation-Sharon.pdf> argumentere imot: - se særlig artiklene av Eugene W. Rostow som var med i <http://www.2nd-thoughts.org/id162.html> prosessen fram imot utformingen av FN-resolusjon 242.

¹⁸ San Remo-avtalen er en del av oppgjøret etter første verdenskrig og behandler områdene Tyrkia tapte i den krigen. Denne avtalen er det folkerettslige grunnlaget for opprettelsen av alle statene i området (minus Jordan).

Se artikkel VI:9 <http://www.2nd-thoughts.org/id270.htm>¹⁹

²⁰ FN-resolusjon 242 krever fratredelse av landområder, men ikke i sin helhet. Se artikler av Eugene W. Rostow med referanse i tidligere fotnote.

også at Israel startet krigen i 1967, siden det var Israel som skjøt først på det egyptiske flyvåpenet mens det fortsatt stod på bakken.²¹ I den delen av krigen i -67 som var mellom Israel og Jordan er det likevel klart at det var Jordan som angrep Israel og ikke tvert om. Jeg forventer av enhver aktør i Midtøsten, MKR inkludert, at de i det minste prøver å gjøre rede for hva som er forskjell og likhet på landområdene Israel vant i krigene 1948-49 og i -67.²²²³

Likevel, etter prinsippet om at folkegrupper skal styre seg selv, er det dypt problematisk at Israel kontrollerer Vestbredden den dag i dag uten å gi stemmerett og andre rettigheter også til den palestinske befolkningen.²⁴

5. Bosetninger - kunsten å lage støy for å snakke forbi hverandre

SDMØ krever at Israel umiddelbart stanser alle nye bosetninger på okkupert jord (avsnitt 4.7.g). MKR presiserer ikke hva som menes med "ny" bosetning. Det kan bety et helt nytt område, men også nybygg inne i en allerede eksisterende bosetning. Det er heller ikke presisert hvor gammel en bosetning kan være før den ikke er ny lenger. Er "ny" å forså som det som er bygget etter SDMØ ble vedtatt i mai 2012, eller skal "ny" dekke bygg en viss tid tilbake? Noen av uenighetene rundt bosetningene dreier seg nettopp om hva man mener med "ny bosetning".

I avsnitt 2.1. av SDMØ sies det at Israel i strid med FN-vedtak og internasjonal rett okkuperer Vestbredden, inklusive Øst-Jerusalem. Det betyr at MKR mener at både Vestmuren og det jødiske kvartalet i gamlebyen i Jerusalem også er ulovlig okkupert. Hvorvidt MKR regner det jødiske kvartalet som en "bosetning" framgår ikke av SDMØ. Noen regner den som gammel fordi jøder har bodd der sammenhengende (med unntak av 1948-67) veldig lenge, mens andre mener at det jødiske kvartalet er nytt fordi det er totalrestaurert etter -67.

²¹ Hvordan man tolker spørsmålet om hvem som begynte krigen er avhengig av hva man regner som krigshandling. Regner man blokkaden av Akababukta og den egyptiske fordrivelsen av FN-styrkene i Sinai som en krigshandling, så begynte Egypt krigen, selv om Israel fyrte de første skuddene. Man kan sammenligne med hva som skjedde da tyske styrker seilte opp Oslofjorden i 1940. Regner man tyske krigsskip i Oslofjorden som krigshandling, er det klart at Tyskland begynte krigen mot Norge, selv om det var Norge som fyrte de første skuddene og senket Blücher.

<http://no.wikipedia.org/wiki/%C2%ABBI%C3%BCcher%C2%BB>

²² Det er diskusjonen jeg mener det internasjonale samfunnet må tørre å ta før man begynner å sitere Genevekonvensjonen § 49 for å si at jødiske bosetninger er ulovlige innenfor den grønne linjen. Hvorfor argumenterer man folkerettslig ofte med at de er ulovlige i Hebron, mens jeg sjelden hører at de er ulovlige i Beer Sjeva? Begge landområdene er tatt i krig.

²³ De same reglene bør selvsagt appliseres på for eksempel grensforandringene da Sovjetunionen tok en stor del av Østpolen, og Polen fikk nytt land i vest på Tyskland sin bekostning i 1945. Jeg har ikke hørt om noen som mener at disse områdene er "okkuperte" og krevd fratrukket, nettopp fordi alle er enige om at det var Tyskland som startet krigen – selv om det er lange og solide tyske røtter i de landområdene som i dag hører til Vestpolen. Polakkene har bare måttet ta til etterretning hva stormaktene gjorde med landet deres, og ikke mange internasjonale organisasjoner engasjerer seg i polakkenes historiske rettigheter. Om det er bra eller dårlig får enhver bedømme selv.

²⁴ Utover dette finnes det mange eksempler der FN og det internasjonale samfunnet har opptrådt inkonsekvent i konflikten i og rundt Israel, noe som har skapt stor frustrasjon både på palestinsk og på israelsk side. Jeg har stor forståelse for en slik frustrasjon og tilsvarende mindre forståelse for SDMØ når de hevder at "alle parter må respektere FN, internasjonal rett og menneskerettighetene." (avsnitt 2.1.) FN er i en alt for stor grad del av problemet til at den overforenklingen MKR gjør kan forsvares. FN bør først og fremst oppfordres til å bygge opp nedrevet tillit hos partene.

Det er knyttet en rekke etiske problem og utfordringer til israelsk bosetning innenfor den grønne linjen, men på grunn av det høye støynivået i media, politikken og i diplomatiet rundt bosetningene, mener jeg det er lite fruktbart²⁵ å snakke om bosetninger – enten vi snakker med dem vi er enige med eller dem vi er uenige med – uten først å analysere så mange underliggende delspørsmål som mulig. Jeg vil anbefale en mye høyere grad av presisjon og nyansering når bosetningene skal føres på tale.

Hva er "problemet" med bosetninger? Er det et problem i seg at det bor jøder på Vestbredden? Hvorfor skulle det være et større problem for en framtidig palestinsk stat om 20 % av Vestbredden er befolket av jøder²⁶, enn at 20% av Israel er befolket av arabere? I praksis er det nok ikke mange israelske jøder som vil bo som mindretall i en framtidig palestinsk stat, men jeg spør her etter selve prinsippet, for et "Judenrein"-område på Vestbredden (og Gaza²⁷) er problematisk likesom det er problematisk å snakke om "araberfritt Israel". SDMØ hevder i avsnitt 2.2. at det er positivt med mindre heterogene samfunn.

Er problemet med bosetningene at de stjeler land? Det finnes eksempel på at bosettere har tatt seg til rette og stjålet privateid land, men selv her går diskusjonene høye for ottomansk, britisk og jordansk registrering av hvem som eier land har vært mangelfull og man vet ikke alltid hvem som eier landområdet. Dessuten er det ved palestinsk lov dødsstraff for å selge land²⁸ til en israeler (jøde), noe som gjør at kjøp og salg kan være vanskelig å verifisere. Er problemet at bosetterne bruker statseid land²⁹ på Vestbredden? Er problemet at San Remo-avtalen ga retten til jødisk bosetning³⁰ i hele mandatområdet og at den avtalen fortsatt er folkerettslig bindende? Er problemet at bosetterne bruker uproporsjonelt mye vann? Er problemet at bosetterne bruker egne veier? Er problemet at bosettere har egne våpen? Er problemet at den israelske hæren i for liten grad straffeforfølger bosettere som begår kriminelle handlinger mot palestinere, eller er problemet at palestinere som begår kriminelle handlinger mot bosettere blir straffeforfølgt i for liten grad? Er problemet at noen av bosetningene etter israelsk lov er ulovlige, og at Israel selv ikke opprettholder egne lover?³¹

Hele sakskomplekset rundt bosetningene er et sammensurium av ulike typer argument, både de som etter mitt skjønn er legitime og de som er illegitime. Noen ganger

²⁵ Merk den europeiske diplomat som vel vitende at den typiske europeiske kritiske reaksjonen på bosetningene høsten 2012 styrker israelsk høyreside og fremmer mer bygging, svarte at europeerne også har en innenrikspolitisk agenda å ta vare på. Underforstått: Det er så viktig for europeerne å sørge for egen innenrikspolitikk, at det er underordnet hvorvidt europeiske diplomatiske reaksjoner i praksis fører til mer eller mindre bygging innenfor den grønne linjen.

<http://www.jpost.com/Features/FrontLines/Article.aspx?id=296809>

²⁶ Mahmoud Abbas hevder at i en framtidig palestinsk stat skal det ikke bo en eneste jøde. I Jordan er det ved lov forbudt for jøde å bosette seg. De jøder som en gang bodde der, bor ikke der lenger.

²⁷ Det bodde jøder flere steder på det som er Vestbredden og Gaza før 1948 og også før den jødiske innvandringen skjøt fart rundt 1880. Jordan og Egypt rensket Gaza og Vestbredden for jøder i 1948. Etter Israels tilbaketrekning fra Gaza i 2005 bor det ingen jøder der.

²⁸ Palestinian Human Rights Monitoring Group oppgir en palestinsk henrettelse i 2009 for denne forseelsen.

²⁹ En stemme fra det israelske mindretallet som mener at "statseid land" på Vestbredden ikke kan <http://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-4323027,00.html> brukes av israelere til annet enn militære formål:

<http://maurice-ostroff.tripod.com/id350.html>³⁰ "close settlement"

<http://www.jpost.com/DiplomacyAndPolitics/Article.aspx?id=276749>³¹

blir også argument som er velmente for å skape fred brukt illegitimt i det politiske spillet, med (kanskje) uventede konsekvenser.

I analysen "Israeli Settlements, American Pressure and Peace"³² gjøres det følgende observasjoner: Det har pågått mange fredsforhandlinger mellom Israel og palestinske representanter, og alle disse forhandlingene, tilrettelagt av amerikanske presidenter, har pågått mens det har blitt bygget innenfor den grønne linjen. Netanyahu's andre regjering (fram til jan 2013) har bygget mindre innenfor den grønne linjen enn tidligere israelske regjeringer mange år tilbake. Ingen amerikansk president har vært så kritisk til israelske bosetninger som Obama, samtidig som det under nettopp hans tid som president har vært mindre samtaler og fredsforhandlinger enn under tidligere amerikanske presidenter.

Personlig heller jeg mot å si at rent folkerettslig er det vanskelig å argumentere konsistent for at jødiske bosetninger skulle være ulovlige innenfor den grønne linjen, særlig ikke de stedene der det har vært jødisk kontinuitet. Jeg ser heller ikke prinsipielle problem med å forvente at en framtidig palestinsk stat skulle legge aktivt tilrette for en betydende jødisk minoritet innenfor sine grenser. De to momentene som gjør at jeg likevel er motvillig til å akseptere mange av de israelske bosetningene innenfor den grønne linjen under rådende omstendigheter er at 1) ulike lovverk gjelder for ulike nasjonaliteter i det samme landområdet (det moralske hovedproblemet som internasjonal lov ikke klarer å løse pga den kompliserte forhistorien) og at 2) en framtidig palestinsk stat vil ha bedre sjanser for å bli levedyktig dess mer sammenhengende landområdene til denne staten vil bli.

6. Hva vil skje om Israel "avskaffer okkupasjonen"?

SMDØ skriver bl.a. i avsnitt 4.7.g at MKR arbeider for å oppheve blokaden av Gaza og å avskaffe okkupasjonen. Jeg er helt enig i at det er dypt problematisk at ett folk ved hjelp av en militær administrasjon styrer over et annet folk, og vil gjerne bidra til å avslutte denne situasjonen. Flertallet av israelere støtter dette.³³

Det er derimot ikke presisert i SDMØ om Israel forventes avslutte okkupasjonen og blokaden ensidig, eller om Israel forventes å trekke seg tilbake etter en fremforhandlet fredsløsning er undertegnet. At en ferdigforhandlet og undertegnet fredsløsning blir bra for alle parter i Israel, de palestinske områdene og for nabolandene, er et håp jeg bærer på.

En ensidig tilbaketrekning kan derimot medføre utilsiktede konsekvenser. Hva er det MKR ønsker å oppnå ved å avskaffe okkupasjonen (hvis nå MKR med "umiddelbart" avslutte okkupasjonen mener ensidig tilbaketrekning)? Tenker MKR seg at det blir fred av å avskaffe okkupasjonen? Hva er mest sannsynlig? At det vil flyte mer eller mindre blod³⁴ av å oppheve blokaden mot Gaza og å trekke seg tilbake til grensene fra våpenhvilen mellom Jordan og Israel fra 1949? Jeg registrerer at SDMØ ikke drøfter dette spørsmålet.

Israelere flest tror ikke konflikten vil avsluttes med en slik tilbaketrekning,³⁵ og den palestinske menneskerettsorganisasjonen Palestinian Human Rights Monitoring Group regner ikke med det heller.³⁶

<http://jcpa.org/article/israeli-settlements-american-pressure-and-peace>³²

<http://www.jpost.com/DiplomacyAndPolitics/Article.aspx?ID=296405&R=R1>³³

³⁴ På begge sider

<http://jcpa.org/article/dahaf-survey-18-december-2012>³⁵

<http://www.phrmg.org/Articles%20PDF/The%20Role%20of%20Islam%20in%20the%20Israeli-Palestinian%20Conflict.pdf>³⁶

En måte å nærme seg dette spørsmålet på er å spørre om det var fred i regionen før seksdagerskrigen i 1967 resulterte i okkupasjonen? Det var mye voldelig palestinsk/arabisk motstand mot Israel selv før -67. PLO ble dannet allerede i 1964, for å kjempe mot Israel.³⁷ Konflikten startet ikke i 1967 og selv BDS-bevegelsen³⁸ som bruker ikke-vold som kampfremiddel oppgir avslutning av okkupasjonen som et av tre hovedmål. De andre to er full likestilling for de arabisk-israelske borgerne og tilbakevending for de palestinske flyktingene.³⁹ En av BDS-bevegelsen sine fronfigurer, Omar Barghouti, mener at faren med at Palestina ble tatt opp som observatør i FN i nov 2012 er at de palestinske flyktingene sin tilbakevending til hjemmene de hadde før 1948 kan bli glemt,⁴⁰ dvs. kravene til Israel vil ikke regnes som innfridd ved en militær tilbaketrekning til våpenhvilelinjene fra 1949. Hamas-charteret⁴¹ gir ikke grunnlag for å tro at en "avslutning av okkupasjonen"⁴² vil tilfredsstillende dem. Selv ikke Fatah og Mahmoud Abbas kan antas å være fornøyd med at Israel trekker seg tilbake til den grønne linjen.⁴³

Israelere flest ser ut til å tenke at "land for fred" ikke virker. Etter at Israel ensidig trakk seg tilbake fra Gaza i 2005, og det etterpå ble skutt mange tusen raketter mot egen sivilbefolkning, så tør man rett og slett ikke trekke seg tilbake fra Vestbredden, siden Fatah igjen kan begynne å bruke våpen og Hamas også står sterkt på Vestbredden. Så og si hele Israels befolkning (minus de som bor i Eilat) ville være innen rekkevidde for forholdsvis enkle raketter skutt fra den grønne linja.

SDMØ forventer at Israel umiddelbart skal trekke seg tilbake til linjene før 4. juni 1967, og spørsmålet jeg stiller er om MKR sier dette "bare for å få sagt det" eller om MKR har en ambisjon om å påvirke – direkte eller indirekte - den israelske opinionen til å gjennomføre denne militære tilbaketrekningen. Hvis MKR vil påvirke – hva er det MKR vil si til den israelske opinionen som sitter i hjemmene sine i Tel Aviv, Herzliya, Netanya, Haifa, Afula og Tiberias og helst ikke vil utsette seg for risikoen for å bli utsatt for samme type rakettnavn som byene i sør måtte gjennomleve etter at Israel trakk seg ut av Gaza?

"Avslutt okkupasjonen" (4.7.g) synes å være et uttrykk som mange mener bidrar til fred og rettferdighet, men det en israeler fort hører er: Vi krever at du frivillig utsetter deg og dine barn for bomber og raketter. Jeg er overbevist om at MKR mener det vel når de skriver at de vil kjempe for å avslutte okkupasjonen, men det finnes tungtveiende grunner til

³⁷ PLO har aldri kjempet mot den jordanske okkupasjonen av Vestbredden og den egyptiske okkupasjonen av Gaza.

³⁸ Boycott, Divestment and Sanctions.

³⁹ <http://www.bdsmovement.net/call>

⁴⁰ <http://www.aljazeera.com/indepth/opinion/2011/09/201191394042383843.htm>

⁴¹ http://avalon.law.yale.edu/20th_century/hamas.asp

⁴² I betydningen det som skjedde i juni 1967, selv om Hamas ofte snakker om å avslutte okkupasjonen, men da i betydningen fjerne hele staten Israel. Se også

, <http://www.memritv.org/clip/en/3598.htm> , <http://www.memritv.org/clip/en/3645.htm>

og <http://www.memritv.org/clip/en/0/0/0/0/239/0/3671.htm>

<http://www.memritv.org/clip/en/0/0/0/0/239/0/3473.htm>

, http://www.palwatch.org/main.aspx?fi=826&doc_id=7641⁴³ For eksempel:

og <http://www.memritv.org/clip/en/3595.htm> , <http://www.memritv.org/clip/en/3634.htm>

Se også: <http://www.memritv.org/clip/en/0/0/0/0/239/0/3663.htm>

<http://blogs.timesofisrael.com/the-un-resolution-recognizing-palestine-as-a-non-member-state-is-void-ab-initio>

at det likevel ikke blir oppfattet slik. Er det med hensikt MKR uttaler seg såpass ubeskyttet som de gjør?

Dersom det skulle bli en forhandlingsløsning som er troverdig for alle parter, vil tilbaketrekning kunne medføre mye positivt, siden dagens situasjon slettes ikke er bra.

7. Fordriving av palestinere fra Øst-Jerusalem?

SDMØ skriver i avsnitt 4.7.g at de vil stoppe fordrivingen av palestinere fra Øst-Jerusalem. Når jeg leser dette høres det ut som at MKR mener at det pågår en fordrivelse av palestinere fra Øst-Jerusalem, slik at antallet palestinere i Øst-Jerusalem minker. Årsrapporten⁴⁴ fra Jerusalem Institute for Israel Studies viser det stikk motsatte: I -67 var forholdet mellom jøder og arabere i Jerusalem 74 % jøder mot 26 % arabere. I -80 var forholdet 72-28. I 2000 var det 68-32 og i 2010 64-36. Andelen arabere i Jerusalem øker jevnt og trutt. Befolkningsveksten i Jerusalem i 2010 var 2,0% totalt for hele byen. Den jødiske delen vekste 1,4 % og den arabiske 2,9 %, dvs. mer enn den arabiske befolkningen ellers i Israel (2,5%). Der er ingen fordriving av palestinere i Øst-Jerusalem og derfor kan den heller ikke stoppes.

Når det er sagt, så betyr det ikke at det ikke er problemer i Jerusalem. Der er rasisme, fattigdom og rettsakene rundt boligene i Sheikh Jarra kan man si mye om (men SDMØ velger å droppe det).

Jeg har lest en rapport på over 100 sider fra 2003 som tar for seg forholdene rundt bygging, byggeløye og politikken rundt dette i Jerusalem generelt og i Øst-Jerusalem spesielt: Illegal Construction in Jerusalem.⁴⁵ Selvfølgelig står MKR fritt til å kritisere rapporten og på saklig grunnlag ta avstand fra funnene i den, men jeg synes rapporten er detaljert nok og konsistent nok til at man ikke kan uttale seg seriøst om husbygging og husriving i Øst-Jerusalem uten å ta hensyn til den.

Noen eksempel fra rapporten: Palestinske myndigheter oppmuntrer til at palestinere i Jerusalem skal bygge ulovlig og myndighetene betaler boten dersom Jerusalem kommune skulle ilegge dem det. Palestinske kandidater som stiller opp i kommunevalget i Jerusalem, blir presset av palestinske myndigheter til å trekke seg. Når det ikke alltid har lyktes har det forekommet at man har smelt røykbomber utenfor valglokalene for å holde palestinere utenfor valglokalene. Ulovlig bygging har også mange kriminelle aktører i Øst-Jerusalem som bygger på andre palestinere sin mark, på steder som er avsatt til offentlige formål som vei, skole og helsestasjoner. Husene som er bygget utenfor byggnormen er ikke kvalitetssikret. Jerusalem kommune er pga det internasjonale presset tilbakeholdne med husrivinger. Derfor får de fleste ulovlige husene stå. Eierne betaler ikke eiendomsskatt, som i sin tur gir Jerusalem kommune dårlige finanser til å forsyne nabolagene med strøm, vann og avløpssystem. Det finnes arabisktalende personell og brosjyrer for byggesaker i Jerusalem. Menneskerettsorganisasjoner som Amnesty International utelater mange vesentlige moment i sine rapporter fra bygging og riving i Jerusalem. Osv.

<http://www.jiis.org/.upload/facts-2012-eng.pdf>⁴⁴

<http://jcpa.org/article/illegal-construction-in-jerusalem>⁴⁵

Forøvrig kan det være nyttig for alle som vil mene noe om Øst-Jerusalem å lese om spørreundersøkelsen⁴⁶ fra 2011 der 40 % av Jerusalemsaraberne ser for seg, hvis byen skulle bli delt igjen, at de vil flytte for å kunne få israelsk statsborgerskap.

8. Menneskerettsbrudd

SDMØ sier i avsnitt 1.2. og 2.1. at menneskerettighetene skal overholdes av alle og at MKR vil si tydelig i fra uansett hvem som begår uretten. Det er fint.

Jeg mener likevel det er noe vesentlig som mangler i SDMØ, nemlig at handlinger alltid bør settes i en kontekst, dvs. man mør spørre seg hvorfor Jeppe drikker og ikke bare kritisere at han drikker. Med kontekst mener jeg her både verdensbilde vedkommende person eller gruppe har som utfører handlingene og dessuten en refleksjon rundt handlingsalternativene noen har. Skal man velge mellom en god og en dårlig ting, bør man kunne forvente at folk skal velge den gode tingen, men om man må velge mellom to onde ting, hvilken er da den minst onde?

Poenget for MKR og andre aktører må ikke bare være å "si ifra" for å bevise for seg selv et eller annet, men målet bør være å skape endring til det positive. Da må man leve seg inn i verdensbildet og de handlingsalternativene folk har, før man uttaler seg om hvor moralsk gode eller dårlige de måtte være, dersom man til slutt har frimodighet til å uttale seg.

For min egen del har jeg funnet at det er veldig enkelt å ta avstand fra selvmordsbombing,⁴⁷ dels fordi jeg er redd selv, dels fordi barna mine spør meg hva som kan skje hvis de rette personene kommer inn på bussen vi sitter på, men også fordi jeg kjenner mennesker som har mistet barn på denne måten. Det er også enkelt rent følelsesmessig å ta avstand fra selvmordsbombing fordi jeg bare ikke forstår poenget med aktiviteten. Jeg er for glad i livet til at jeg skulle kunne tenke meg å prøve å tvinge så mange som mulig til at når jeg bestemmer det så skal de og jeg møte dødens skjebne sammen. Jeg må selvsagt forholde meg til at slike personer finnes det mange av i min geografiske nærhet, og ta mine forholdsregler. Men om jeg skal ha mulighet til å påvirke dem som går med selvmordsbombingstanker eller som støtter og rekrutterer slike, så innser jeg at "klar tale og fordømming" ikke hjelper dem på bedre tanker. De har sitt tankeunivers der selvmordsbombing er edelt og hensiktsmessig. For å kunne nå inn må jeg i tilfelle først klare å "elske mine fiender" slik at fiendene mine merker det og begynner å lytte på meg. Det er først når jeg klarer å tenke at også selvmordsbomberer er et verdifullt menneske som meg selv som jeg kan ta avstand på moralsk grunnlag fra handlingene og kanskje oppnå å nå inn med et budskap til den kulturen som fremmer slike holdninger. Men det vender seg i magen på meg, så dette er en kamp for meg.

På samme måte har jeg ved å lytte, lese og være sammen med israelske soldater begynt å skjønne at det dessverre finnes israelske soldater som hater palestinere. Men det finnes også selvkritikk i det israelske samfunnet: Jeg har sett så og si alle israelske papiraviser og nettaviser publisere en soldat som slo et annet menneske på våpenet sitt. Dessuten

<http://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/poll-shows-40-percent-of-jerusalem-arabs-prefer-israel-to-a-palestinian-sta>⁴⁶

⁴⁷ Et eksempel hentet fra en gjerningskvinne som sprengte seg selv i lufta ved en bensinstasjon i Haifa <http://www.memri.org/report/en/0/0/0/0/0/6796.htm> der jeg ofte fyller drivstoff selv:

finnes det også mange gode etisk bevisste soldater som har stor respekt for alle menneskeliv sin hellighet.⁴⁸

Når jeg får høre om palestinske barn som er redde på vei til skolen fordi det står israelske soldater på veien og kontrollerer dem, så blir jeg først opprørt, fordi slikt skal barn slippe og det finne internasjonale regler for slikt. Når jeg da får høre at soldater jeg jevnlig feirer gudstjeneste med har sjekket skolesekker eller ambulanser, begynner refleksjonen. Hvorfor sjekke skolesekken? Har det kommet etterretningsinformasjon om at noen har lagt sprengstoff i skolesekkene eller i ambulansen, så skjønner jeg godt at soldatene sjekker. Særlig om ambulansen er på vei til Haifa er jeg glad for det. Klart det er ille for alle de barna som ikke har sprengstoff i skolesekken sin å bli sjekket, særlig hvis de møter en soldat som har en dårlig dag og dårlig personlig integritet. Men mest ille er det for det barnet som har blitt fortalt av foreldrene sine eller noen andre voksne at de skal bære med seg sprengstoff. Slike voksne burde meldes til barnevernet, men EAPPI⁴⁹ er jo ikke rundt i enhvert palestinsk hjem og sjekker hvilke foreldre som gjør slikt, for EAPPI står ved sjekkposten der soldatene sjekker skolesekkene. Og de som skrev Genevekonvensjonen glemte å skrive at foreldre ikke har lov å putte sprengstoff i skolesekken til barna sine.

Det er så utrolig mange anklager om menneskerettsbrudd i Midtøsten. Mange anklager mot Israel kommer til vestlig media og inntrykket jeg får er at mye av dette har gjort inntrykk på MKR, selv om anklagene ikke alltid er framført utfra forståelse for konteksten. Jeg vet også at en del overgrep israelere utfører mot palestinere blir straffeforfulgt og dømt i Israel.

Men jeg oppfordrer MKR til også å lese seg opp mer på hva som skjer på palestinsk side, fordi den palestinske sivilbefolkningen ser ut til å lide vel så mye pga sine egne ledere som pga noe Israel gjør. Dette er særlig viktig fordi rettssystemet under Fatah og under Hamas ikke ser ut til å virke særlig godt.⁵⁰

9. Oppsummering

Hva er det MKR vil oppnå med SDMØ? Det regner jeg med de allerede har diskutert internt, men jeg spør igjen, for etter å ha lest SDMØ sitter jeg med inntrykket at det er høyst uklart hva MKR vil med midtøstenengasjementet sitt. De har noen fine ansatser, men jeg ser ikke at de klarer å overbevise om at de har funnet veien for å nå de målene de setter seg. Mye av grunnen til dette ser ut til å være at MKR flere ganger ikke har sjekket fakta. Dessuten er ikke MKR stringente nok i å presisere hva de egentlig skriver om og sikter til med sine planer og uttalelser. Det er et problem at MKR overforenkler alt for mange ting når

<http://www.ruthfullyyours.com/2011/04/24/asa-kasher-interviewed-on-israels-armys-ethics->⁴⁸
<http://www.youtube.com/watch?v=oHHQArtFxA> og [excellent](#)

⁴⁹ Ecumenical Accompaniment Programme in Palestine and Israel. En av samarbeidspartnerne til MKR.

⁵⁰ For mer empatisk selvkritikk: Palestinian Human Rights Monitoring Group, palestinere som tar opp problem palestinske myndigheter utfører:

, <http://www.phrmg.org/PA%20Political%20Arrest%20Report-May%202008.pdf>
, <http://www.phrmg.org/Women%20Under%20Siege%20honor%20killings%204-2008.pdf>
<http://www.phrmg.org/Fatah%20and%20hamas%20abuses%20since%20June%202007%20report%20>
Se <http://www.phrmg.org/Monitor%20Vol.9%20Issue%203%20%20June%202006.pdf> og [2 .pdf](#)
, <http://jij.org.il/blog/?p=889> , <http://jij.org.il/blog/?p=895> også Jerusalem Institute for Justice:
, <http://jij.org.il/blog/?p=865> , <http://jij.org.il/blog/?p=883>
<http://jij.org.il/articles/Civil%20Rights%20in%20a%20Fledging%20Democracy.pdf>

de skal redegjøre for fakta, de har upresist begrepsbruk de få gangene de prøver seg på argumentasjon og de bruker sterkere ord enn det er grunnlag for i konklusjonene.

Men hovedønsket mitt er likevel at MKR skal løfte fram sin kirkelige forpliktelse til å forkynne evangeliet om Jesus Messias til alle folk.

Krig og annen elendighet har vi nok av i Midtøsten. Da er det viktig ikke å miste fokus: Kirkens primæroppgave er å forkynne evangeliet om Jesus Messias for alle folkeslag, for jøde først. Mens vi venter på at Jesus skal komme tilbake vil jeg, som en konsekvens av evangeliet, også prioritere å kjempe for fred og rettferdighet, på en kunnskapsbasert og empatisk måte, så langt det går på denne sida av Jesus sin gjenkomst.